

19—24 februari

Debatter m. m.

Fredagen den 19 februari

Sid.

Interpellation av herr Lundström om avveckling av rekognitions- avgifterna till stiftelsen Danviks hospital	5
--	---

Onsdagen den 24 februari

Anslag till Kungl. Maj:ts hovhållning	9
Ersättningar till nämndemän vid häradsrätterna	10
Om indragning av pressattachétjänsterna i Köpenhamn och Oslo	12
Anslag till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete m. m.	18
Om uppförande av kanslibyggnad för beskickningen i Washington	23
Skattskyldigheten för medlem av konungahuset	23
Vidgade rabatter för folkpensionärers resor på statens järnvägar	24
Meddelande angående riksdagens sammanträdestider samt påsk- ferier	24

Samtliga avgjorda ärenden

Onsdagen den 24 februari

Val av tjugufyra valmän jämte suppleanter för utseende av riksdagens justitie- och militieombudsmän samt deras ställföreträdare	8
Statsutskottets utlåtande nr 1, ang. utgifterna under första huvud- titeln (hov- och slottsstaterna)	9
— nr 2, ang. utgifterna under andra huvudtiteln (justitiedeparte- mentet)	10
— nr 3, ang. utgifterna under tredje huvudtiteln (utrikesdeparte- mentet)	12

	Sid.
Statsutskottets utlåtande nr 12, ang. utgifterna under tolfte huvudtiteln (civildepartementet)	22
— nr 22, ang. anslag å kapitalbudgeten: utrikesdepartementet	23
— nr 23, beredskapsstat för försvarsväsendet	23
Bevillningsutskottets betänkande nr 6, ang. skattskyldigheten för medlem av konungahuset	23
— nr 9, om avdrag vid beskattningen för kostnad till anläggande av skogsbilväg	24
Bankoutskottets utlåtande nr 4, om riksdagsförfattningars intagande i Svensk författningssamling	24
Första lagutskottets utlåtande nr 6, ang. kriminalstatistiken	24
Tredje lagutskottets utlåtande nr 3, om ändring av 14 § folkbokföringsförordningen	24
Allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1, om vidgade rabatter för folkpensionärers resor på statens järnvägar	24

Fredagen den 19 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Justerades protokollet för den 12 innevarande månad.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1960/61 till oförutsedda utgifter;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1959/60, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1959/60, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1960/61 till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster;

nr 61, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1960/61;

nr 62, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse av vissa kronan tillhöriga fastigheter m. m.; och

nr 63, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag.

Anmäldes och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 64, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om statlig krigsförsäkring; och

nr 65, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1959 vid dess fyrtyotredje sammanträde fattade beslut.

Anmäldes och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 67, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 18 § instruktionen den 24 maj 1957 (nr 165) för riksdagens ombudsmän;

nr 68, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål; och

nr 69, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 58 § militära rättegångslagen den 30 juni 1948 (nr 472).

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 70, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt tullfrihet i vissa fall för Rädda barnens riksförbund för kläder, beklädnadsmateriel och livsförnödenheter.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 43, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207).

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 44, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag, avseende justitiedepartementets verksamhetsområde.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 50, med förslag till lag om fiskevårdsområden m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott motionen nr 523.

Anmäldes och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 45, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse;

nr 46, angående anslag för budgetåret 1960/61 till universitetet i Stockholm;

nr 47, med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 9 maj 1958 (nr 205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.; och

nr 48, angående bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m.

Anmäldes och bordlades statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under första huvudtiteln, avseende anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna;

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under andra huvud-

titeln, avseende anslagen inom justitiedepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckt motion;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under tredje huvudtiteln, avseende anslagen inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under tolfte huvudtiteln, avseende anslagen inom civildepartementets verksamhetsområde;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, i vad avser utrikesdepartementets verksamhetsområde; och

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1960/61;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 6, i anledning av väckt motion rörande skattskyldigheten för medlem av konungahuset; och

nr 9, i anledning av väckta motioner angående rätt för skogsägare, som anlagt skogsbilväg, att vid inkomsttaxeringen åtnjuta avdrag för kostnaderna härför;

bankoutskottets utlåtande nr 4, i anledning av väckt motion om riksdagsförfattningars intagande i Svensk författningssamling;

första lagutskottets utlåtande nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kriminalstatistiken;

tredje lagutskottets utlåtande nr 3, i anledning av motioner om ändring av 14 § folkbokföringsförordningen; samt

allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av väckta motioner om utvidgning av rabattbestämmelserna för folkpensionärers resor på statens järnvägar.

Interpellation om avveckling av rekognitionsavgifterna till stiftelsen Danviks hospital

Herr LUNDSTRÖM (fp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Enligt meddelanden i pressen har stiftelsen Danviks hospital sedan någon tid tillbaka vidtagit skärpta åtgärder för att indriva förfallna s. k. rekognitionsavgifter. Denna avgift innebär att vid varje tillfälle, då en fastighet, som någon gång tidigare tillhört Danviks hospitals domäner, byter ägare, skall till stiftelsen utgå en avgift av 3 % av köpesumman. Avgiften skall betalas av köparen men finns icke in-tecknad i gravationsbeviset. Köparen är därför ofta ovetande om denna extra pålaga, som kan aktualiseras av Danviksstiftelsen åratals efter det köpet skett. Då stiftelsen ägt mycket stora domäner i Södermanland och Uppland är det betydande fastighetsområden som drabbas av bestämmelsen.

Försök att avskaffa denna pålaga har gjorts i flera omgångar. Vissa fastigheter kunde genom statsmakternas medverkan i mitten av 1930-talet friköpa sig från rekognitionsavgiften. Men stiftelsen har alltjämt beskattningsrätten kvar för något tusental fastigheter.

I ett interpellationssvar till mig med-

delade finansministern 1955, att viss utredning om dessa avgifter pågick inom justitiedepartementet. Den 9 april 1958 meddelade justitieministern som svar på min interpellation, att utredningen alltjämt pågick men att grundval syntes finnas för en lösning »inom en inte alltför avlägsen framtid».

Då denna utredning pågått i fem år och stiftelsen Danviks hospital nu ånyo kraftigt aktiviserat sin indrivning av ifrågavarande avgifter, anhåller jag om första kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få rikta följande fråga:

Har den ifrågavarande utredningen rörande rekognitionsavgiften till stiftelsen Danviks hospital fortskridit så att möjlighet till avveckling av dessa avgifter kan väntas föreligga under innevarande år?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.09.

In fidem

Fritz af Petersens

Tisdagen den 23 februari

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Justerades protokollen för den 16 och den 17 innevarande månad.

Upplästes två till kammaren inkomna ansökningar, vilka jämte därvid fogade läkarintyg voro så lydande:

Till riksdagens första kammare

Under hänvisning till närslutna läkarintyg hemställes vördsamt om ledighet från riksdagsarbetet den tid intyget utvisar.

Kristianstad den 22 februari 1960

N. Elowsson

Härmed intygas att riksdagsman *Nils Johan Elowsson* är till följd av sjukdom oförmögen att delta i riksdagsarbetet t. o. m. den 6 mars 1960.

Centrallasarettet, Kristianstad, den 20 februari 1960

F. Koch

Docent

Till riksdagens första kammare

Med stöd av bifogade läkarintyg får jag härmed anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under den tid intyget utvisar.

Säter den 20 februari 1960

Gustaf Snygg

Riksdagsman *Gustaf Snygg*, född 96. 03. 05, är på grund av luftrörssjukdom med feber förhindrad att närvara vid riksdagsarbetet under tiden den 20 februari—den 3 mars 1960, vilket härmed intygas.

Sanatoriet Solbacken, Hedemora, den 20 februari 1960

Ragnar Thune

Överläkare

De begärda ledigheterna beviljades.

Anmäldes och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 71, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar; och

nr 72, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket.

Anmäldes och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 73, till styrelsen för riksdagsbiblioteket angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning m. m.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 45, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 46, angående anslag för budgetåret 1960/61 till universitetet i Stockholm.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 47, med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 9 maj 1958 (nr 205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 48, angående bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 1—3, 12, 22 och 23, bevillningsutskottets betänkanden nr 6 och 9, bankoutskottets utlåtande nr 4, första lagutskottets utlåtande nr 6, tred-

je lagutskottets utlåtande nr 3 samt allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1.

Anmäldes och bordlades Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade propositioner:

nr 49, med förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, m. m.; och

nr 51, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag, avseende ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde.

Anmäldes och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 524, av herr *Carlsson, Eric, m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 33, med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99); och

nr 525, av herr *Stefanson*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 33, med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99).

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.06.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Onsdagen den 24 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00

Företogs val av tjugufyra valmän för utseende av riksdagens justitie- och militieombudsmän samt deras ställföreträdare.

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! För vardera av de två val, som skall förrättas vid detta plenum, ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkännts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Vardera listan upptar namn på så många personer, som det ifrågasvarande valet avser.

Herr förste vice talmannen avlämnade därefter två särskilda listor.

Den lista, som avsåg valet av valmän, upptog under partibeteckningen »Den gemensamma listan» följande namn:

Branting
Anderberg
Ollén
Strand
Johansson, Robert
Elowsson, Nils
Ewerlöf
Sunne
Elmgren
Grym
Ahlkvist
Nilsson, Ferdinand
Johansson, Anders
Lindahl
Pettersson, Georg
Gezelius
Andersson, Axel Johannes
fröken Mattson
Svanström
Nyström
Svedberg, Erik
Nestrup
fru Svenson
Svärd

Sedan denna lista upplästs och av kammaren godkännts, förklarades de å listan upptagna personerna hava blivit utsedda till valmän.

Anställdes val av sex suppleanter för de av riksdagen utsedda valmännen för utseende av riksdagens justitie- och militieombudsmän samt deras ställföreträdare.

Den av herr förste vice talmannen avlämnade lista, som gällde detta val, upptog under partibeteckningen »Den gemensamma listan» följande namn:

Palm
Möller
Källqvist
fru Segerstedt-Wiberg
Carlsson, Georg
Bergh, Ragnar

Efter det denna lista upplästs och av kammaren godkännts, förklarades de å listan upptagna personerna hava blivit utsedda till valmanssuppleanter.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Att riksdagsman *Carl U. Olsén*, Kyrktåsjö, på grund av influensa är oförmögen att delta i riksdagens arbete fr. o. m. den 22/2—den 27/2 1960 intygas.

Hoting den 22/2 1960

J. Pettko

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr Olsén för den i läkarintyget angivna tiden.

Anmälades och godkändes tredje lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 66, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen den 25 maj 1951 (nr 286) med vissa bestämmelser till motverkande av svinsjukdomar.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 49, med förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 51, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag, avseende ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott motionerna nr 524 och 525.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under första huvudtiteln, avseende anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna.

Punkten 1

Anslag till Kungl. Maj:ts hovhållning

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag hade utskottet i denna punkt hemställt, att riksdagen måtte till Kungl. Maj:ts hovhållning för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 2 000 000 kronor.

Herr SÖDERBERG (s):

Herr talman! »När jag vill bedöma, om anslaget å första huvudtiteln är för högt och sålunda bör nedsättas, så är det naturligt, att jag betraktar det i förhållande till det statsändamål, som genom denna huvudtitel skall befrämjas. Därvid tränger sig den tanken ovillkorligen fram att våra dagars konstitutionella monarki har fått en mot förra tidens kungadöme så väsentligt förändrad betydelse, att den gjorde klokast mot sig själv, om den intog en mera anspråkslös, eller om jag så får säga mera borgerlig hållning. Det har funnits en tid, när kungadömet så att säga uppbar

Anslag till Kungl. Maj:ts hovhållning
hela samhället och dess utveckling; detta hade då sin grund så väl i styrelsesättets beskaffenhet som de stora personligheterna. Men tiderna äro nu så ofantligt förändrade. Om nu medborgarna äro laglydiga, om allmänandan livas till stora ansträngningar för patriotiska ändamål, med ett ord om samhället håller ihop och går framåt, så kan nu ingen säga, att detta i en konstitutionell monarki är att tillskriva varken monarkens personlighet, som utan synnerligen märkbar olägenhet kan vara särdeles obetydlig, icke heller den monarkiska formen. ——— Med en sådan uppfattning av förhållandena är det naturligt, att jag för min del anser mig äga skäl att säga, det vår nuvarande första huvudtitel är för dryg i förhållande till det statsändamål, som genom dessa utgifter skall befrämjas ———.

Jag skall därför tillåta mig föreslå, och så vida mitt förslag vinner något understöd yrka proposition därå, att riksdagen beslutar en anhållan, att Kungl. Maj:t ville undersöka i vilken mån inskränkningar i hovförvaltningen efter hand kunna äga rum, samt föreslå därav föranledda successiva nedsättningar å första huvudtiteln.»

Ja, herr talman, dessa ord yttrades för jämnt 90 år sedan i riksdagens andra kammare. Det var den store liberalen Adolf Hedin som den 14 mars 1870 levererade denna sakliga vidräkning med de höga hovkostnaderna.

Sedan dess har tiderna i ännu högre grad förändrats, men fortfarande kan med fog, och med ännu större fog, sägas att »vår nuvarande första huvudtitel är för dryg i förhållande till det statsändamål, som genom dessa utgifter skall befrämjas».

Vad som emellertid är mest anmärkningsvärt är att statsutskott och riksdag saknar underlag för sina bedömningar i fråga om skäligheten av under första huvudtiteln äskade anslag. De framläggs nämligen av riksmarskalksämberet utan närmare motiveringar.

Med anledning härav har jag i motion nr 235 i denna kammare hemställt om en utredning i syfte att skapa en

Ang. ersättningar till nämndemän vid häradsrätterna

sådan ordning, att riksdagen beredes möjlighet att bedöma skäligheten av under denna huvudtitel begärda anslag.

Min motion kommer först vid ett senare tillfälle upp till behandling i kammaren, men när vi nu går att besluta om anslagen till hovstaten uttalar jag den förhoppningen, att det är sista gången riksdagen tvingas behandla denna huvudtitel under nuvarande otillfredsställande former.

Jag har, herr talman, alltså inte denna gång något yrkande.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande punkt hemställt.

Punkterna 2—6

Vad utskottet hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under andra huvudtiteln, avseende anslagen inom justitiedepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckt motion.

Punkterna 1—19

Vad utskottet hemställt bifölls.

*Punkten 20***Ang. ersättningar till nämndemän vid häradsrätterna**

I denna punkt hade utskottet hemställt, att riksdagen måtte med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag samt med avslag å motionen II: 124, av herr *Fröding*, till Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 700 000 kronor.

I motionen II: 124 hade hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor.

Reservation hade avgivits av fröken *Andersson* samt herrar *Staxäng*, *Cassel* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort i viss del hava den lydelse, som i reservationen angivits, samt att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 124 till Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor.

Herr BERGH, RAGNAR, (h):

Herr talman! Utskottet förslår att anslaget till ersättningar till nämndemän skall utgå med 3,7 miljoner kronor. Detta år utgår det med 3,2 miljoner kronor och förra året med 2,8 miljoner kronor. Det har alltså höjts successivt, först med 400 000 kronor, och sedan, om man följer utskottsmajoriteten, med 500 000 kronor.

Det är ju här fråga om ett förslagsanslag, och man kan alltid vara tveksam om medelsåtgången när anslagen inte är maximerade utan enbart reglerna för deras användande fastställda. I detta fall är det två faktorer som påverkar medelsanvisningen. Den ena faktorn är arvodenas storlek — som är oförändrad sedan ett antal år — och den andra är dagarvodenas antal. Den sistnämnda faktorn måste rimligtvis ha förändrats fr. o. m. ingången av år 1959, då det medgavs att häradsrätterna i större utsträckning än hittills skulle få anses domföra med endast tre nämndemän jämte domaren.

Det är väl uppenbart att en sådan förändring under i övrigt lika förhållanden måste medföra ett minskat antal dagarvoden och följaktligen ett minskat medelsbehov. Att man icke desto mindre har föreslagit en höjning med 500 000 kronor har man motiverat med belastningen på anslaget. Den senaste uppgift som är redovisad i propositionen gäller budgetåret 1958/59, då det uppkom en merbelastning på cirka 573 000 kronor.

Det förefaller mig som om det skulle vara två skäl som gör att man inte av denna merbelastning på anslaget kan

Ang. ersättningar till nämndemän vid häradsrätterna

dra den slutsats som man har dragit i departementet.

Det ena skälet är att under förra hälften av budgetåret 1958/59 de gamla reglerna fortfarande gällde, under det att de nya reglerna gällde under senare hälften av samma budgetår. Följaktligen är det väl ganska självklart att, om de ändrade reglerna beträffande domförhet gällt under hela budgetåret 1958/59, merbelastningen för det nämnda budgetåret icke skulle ha blivit så stor som den har blivit, allt under i övrigt lika förhållanden.

Det andra skälet är, att för det följande budgetåret — som är det innevarande — höjdes anslaget med 400 000 kronor. Och det förefaller mig ganska rimligt att anta att den minskning av dagarvodenas antal som jag tidigare har nämnt måste leda till att man — om också naturligtvis med tvekan — kan räkna med att de tidigare anslagna 3 200 000 kronorna skulle räcka även för innevarande år.

När reglerna ändrats kan man alltså inte, menar jag, nöja sig med att använda gamla belastningssiffror som argument för ett förslag till höjning.

Nu kan det invändas och har invänts att man kan räkna med så mycket flera sammanträden att dagarvodenas antal skulle motivera en höjning. Enligt en uppgift som jag har fått om ett interpellationssvar i andra kammaren för en stund sedan kan man inte ange några siffror beträffande frekvensen av tremannanämnder. Följaktligen måste jag anse att förslaget till höjning icke är väl underbyggt.

Det är som sagt alltid vanskligt att bedöma belastningen på förslagsanslag, men det förefaller mig som om den reservation, som finns fogad till denna punkt och där man vill låta anslaget stanna kvar vid fjolårets nivå, har väl så goda skäl för sig som förslaget i propositionen och från utskottsmajoritetens sida.

Jag ber alltså, herr talman, att få yrka bifall till den reservation som finns fogad till denna punkt.

Herr ANDERSSON, BIRGER, (s):

Herr talman! Den ärade motionären i andra kammaren och hans talesmän i utskottet hyllar tydligen satsen att trägen vinner. En motion av innehåll liknande dennas kommer igen år efter år och avvisas varje år med samma argument. Men tydligen tror man, bara för att man kan peka på att det går att sänka kostnaderna i en domsaga i landet, att samma sak skulle kunna genomföras över hela landet.

Nu är tydligen brottsligheten föga utbredd i Sundsvall och trakten däromkring — som väl är för den domsagan — men däremot har man på senare år haft riktiga mammutmål här och var. Jag kan nämna Öland och Närke. Sådana mål åstadkommer en synnerligen stor belastning på det anslag som vi här diskuterar. Denna belastning på anslaget var under senaste budgetåret närmare 600 000 kronor mer än vad departementet räknat med. För den skull har departementet ansett klokheten bjuda att nu skriva upp anslagssumman, så att anslaget något så när motsvarar det verkliga behovet.

Det gäller ju här ett förslagsanslag. Nämndemännen skall ha de arvoden som de är berättigade till för det antal ting de suttit. Det härför erforderliga beloppet kommer att gå åt, vare sig riksdagen följer utskottet eller reservanterna. Det är dock, anser jag, bättre att vara på den säkra sidan och inte komma med ett underbud, som reservanterna gjort. Då den faktiska belastningen på anslaget oavbrutet ökat har utskottsmajoriteten ansett det vara förnuftigast att riksdagen följer departementschefens förslag.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter i enlighet med de yrkanden, som därunder framkommit, gjordes propositioner, först på bifall till vad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid

Om indragning av pressattachétjänsterna i Köpenhamn och Oslo

punkten avgivna reservationen; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Punkterna 21—50

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 51

Lades till handlingarna.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under tredje huvudtiteln, avseende anslagen inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

*Punkten 1***Om indragning av pressattachétjänsterna i Köpenhamn och Oslo**

Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över utrikesdepartementets ärenden för den 4 januari 1960 förordad personalförteckning för utrikesförvaltningen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61, dels ock till Utrikesförvaltningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 31 731 000 kronor.

Vidare hade i en inom första kammaren av herr *Svärd* väckt motion (I: 336) hemställts, att riksdagen måtte dels godkänna i motionen föreslagen ändring i personalförteckningen för utrikesförvaltningen, såvitt avsåg III. Pressattachéer, dels godkänna i motionen föreslagen avlöningsstat för utrikesförvaltningen, såvitt avsåg III. Pressattachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61, dels ock till Utrikesförvaltningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 31 660 000 kronor.

Det i motionen framlagda förslaget avsåg, att pressattachétjänsterna i Köpenhamn och Oslo skulle indragas.

Utskottet hade i den nu ifrågavarande punkten på åberopade grunder hemställt, att riksdagen måtte

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 336, såvitt nu vore i fråga, godkänna under punkten införd personalförteckning för utrikesförvaltningen;

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 336, såvitt nu vore i fråga, godkänna under denna punkt införd avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61; samt

c) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 336, såvitt nu vore i fråga, till Utrikesförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 31 731 000 kronor.

I den under a) införda personalförteckningen hade utskottet under rubrik III. Pressattachéer tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om att nuvarande sju pressattachétjänster skulle bibehållas.

Reservationer hade anförts

A) av fröken *Andersson* samt herrar *Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Heckscher*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava den ändrade lydelse, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 336, såvitt nu vore i fråga, godkänna i resolutionen införd personalförteckning för utrikesförvaltningen;

b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 336, såvitt nu vore i fråga, godkänna i denna reservation införd avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61; samt

c) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 336,

Om indragning av pressattachéjänsterna i Köpenhamn och Oslo

såvitt nu vore i fråga, till Utrikesförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 31 660 000 kronor;

B) av herrar *Ivar Johansson* och *Påls-son*, vilka likväl ej antytt sin åsikt.

I den av fröken *Andersson* m. fl. anförda reservationen hade bland annat föreslagits, att i personalförteckningen under rubriken III. Pressattachéer, antalet dylika befattningshavare skulle minskas från sju till fem.

Herr SVÄRD (h):

Herr talman! Under den allra senaste tiden har från inflytelserikt håll i Danmark framlagts ett lika radikalt som intressant förslag, nämligen att de danska ambassaderna i Stockholm, Oslo, och Helsingfors skulle dras in.

I huvudsak är naturligtvis detta förslag, som är ett stort och aktuellt diskussionsämne i Danmark, förestavat av sparsamhetsskäl och en önskan att begränsa de statliga administrationsutgifterna. Men det finns därutöver i motiveringen en synpunkt som har sitt intresse också för oss.

Förslagsställarna hävdar att den tid håller på att försvinna då umgänget de nordiska folken emellan bäst och lämpligast skedde på det något högtidliga sätt, som trots allt tycks vara det naturliga för ambassader. De danska förslagsställarna hänvisar till att samarbetet mellan våra länder, mellan människorna och t. o. m. mellan regeringarna söker sig andra och mindre bundna former och att detta friare och mindre formbundna umgänge ger ett väsentligt bättre resultat.

Jag skall inte gå så långt att jag framställer ett liknande yrkande, men jag vill säga att jag har stark sympati för de skäl som ligger bakom den danska framstötten, både för besparingssynpunkten och för den uppläggning av umgänget de nordiska folken emellan som har föresvävat våra vänner danskarna. Det är från den utgångspunkten som jag har föreslagit att vi allvarligt skulle undersöka vilka möjligheter som

nu kan finnas att börja rationalisera och begränsa våra representationer över huvud taget men framför allt i de länder med vilka det är naturligt att vi utan mellanhänder och utan större svårigheter tar kontakt. Jag har därför fört fram tanken att avföra pressattachéerna i Köpenhamn och Oslo ur utrikesdepartementets personalförteckning. Det innebär naturligtvis inte att jag skulle hävda att pressattachéerna där ingenting gör. Det innebär däremot att jag frågar mig, om vi inte kan få det arbete som där måste göras utfört på ett billigare och effektivare sätt.

För någon månad sedan hade jag tillfälle att diskutera denna sak med en förhållandevis stor grupp norska tidningsmän. Jag frågade dem om de skulle sakna den svenske pressattachéen i Oslo. De förklarade, att de skulle göra det, men inte i hans egenskap av pressattaché utan i hans långt mera dominerande egenskap av person.

Jag har också diskuterat saken med danska tidningsmän. Med den öppenhjärtighet som är danskarna säregen — åtminstone när det passar dem — förklarade dessa tidningsmän att det för dem är fullkomligt naturligt att ta direkt kontakt med sina vänner i den svenska tidningsvärlden eller eljest i vårt land när det är något som de vill ha reda på eller önskar diskutera.

Jag är, herr talman, följaktligen alldeles övertygad om att våra möjligheter till ett osökt umgänge med varandra är så stora, att dessa frågor, som på andra ambassader naturligt vilar på pressattachéerna, kan handläggas i Köpenhamn och Oslo utan medverkan av dessa befattningshavare, att de i det mindretal fall, där ambassadernas medverkan behövs, kan handläggas av den ordinarie beskickningspersonalen utan att den för den skulle behöver utökas och att de i övrigt kan skötas direkt utan mellanhänder.

Får jag kanske till slut bara erinra om att denna tanke har förts fram av besparingsutredningen. Huruvida det är en rekommendation eller motsatsen, överlämnar jag till statsrådet och che-

Om indragning av pressattachéjänsterna i Köpenhamn och Oslo

fen för finansdepartementet att avgöra.

Jag anhåller därför, herr talman, att få yrka bifall till den reservation, som vid denna punkt har avgivits av fröken Andersson m. fl.

Herr **BOHEMAN** (fp):

Herr talman! Jag skall inskränka mig till ett par korta reflexioner med anledning av utskottets uttalande, att utskottet under hand inhämtat närmare upplysningar rörande den pågående översynen inom utrikesdepartementet i syfte att erhålla en aktuell bild av behovet av diplomatisk och konsulär personal.

Det är onekligen så att den svenska utrikesförvaltningen liksom de flesta länders utrikesförvaltningar står inför en anpassningsperiod av icke så liten svårighetsgrad. Det har för det första under de senaste åren varit en oavbruten utveckling som inneburit att en mängd nya stater har uppkommit, särskilt i Asien och i Afrika, och den närmaste framtiden bjuder också på mycket vittutseende perspektiv i det avseendet. Dessa nyblivna stater är i allmänhet mycket måna om sin värdighet och sitt nyvunna oberoende, och som ett tecken på ett allmänt erkännande av det förhållandet är de i flertalet fall mycket angelägna om att erhålla diplomatisk representation i sina länder från länder som länge har varit självständiga. Detta har medfört att en allt större del av beskickningscheferna inom utrikesdepartementet blivit förlagd inom områden med svåra klimatiska förhållanden och särskilt med svåra förhållanden för vederbörandes familjer att anpassa sig. Detta i sin tur gör att man i allmänhet inte kan låta dessa beskickningschefer stanna på sådana poster under en längre följd av år. Då en förflyttning medför andra förflyttningar kommer detta utan varje tvivel att innebära en ytterligare belastning, om inte all möjlig förtänksamhet iakttages när det gäller det anslag som är upptaget för förflyttningar av tjänstemän och deras familjer. Detta är säkert en av de omständigheter, som kommer att tagas i beaktande av

den utredning som nu kommer att ske, och jag har därför velat framhålla dessa synpunkter.

Jag skulle i detta sammanhang vilja framkasta den tanken — jag är inte säker på vad den är värd — om det inte skulle vara möjligt att i fråga om representationen i denna rad av nytilkomna stater från svensk sida åstadkomma ett samarbete med Danmark och Norge, som framför allt skulle innebära att vi inte behövde upprätta det antal rent svenska beskickningar som annars vore erforderligt för att tillvarata främst våra exportintressen. Det skulle måhända vara möjligt att ordna saken så, att det i de stater där vi inte hade en svensk beskickning fanns en dansk eller norsk representation o. s. v. och att dessa beskickningar genom en överenskommelse mellan de nordiska länderna fick i uppdrag att tillvarata varandras intressen. På sådana poster finns det inga som helst politiska spörsmål av någon betydelse, och det förhållandet att Danmark och Norge tillhör Atlantpakten och vi inte gör det kan i detta hänseende, förefaller det mig, inte spela någon roll. De olikheter mellan länderna som finns i fråga om den sociala servicen, om jag så får uttrycka mig, är inte heller så stora. Under sådana förhållanden skulle det väl också vara möjligt att den tjänsteman, som skulle tillvarata ett annat lands intressen, genom tjänstgöring av kortare art vid respektive utrikesdepartement fick en uppfattning om de administrativa regler som där råder.

Detta är som sagt inte något genomtänkt förslag, men det förefaller mig vara en möjlighet som kanske bör undersökas, därför att det kommer i annat fall att innebära en mycket stor belastning för de tre ländernas utrikesbudgeter med hänsyn till det ökade antal beskickningschefer som kanske blir oundgängligen nödvändigt genom tillkomsten av nya stater.

En annan anpassningsprocedur, som ju också är i full gång, betingas av det förhållandet att det blir allt flera och flera internationella organisationer av det ena eller andra slaget, i vilka man

Om indragning av pressattachéjänsterna i Köpenhamn och Oslo

från svensk sida varken kan eller vill undandra sig medverkan. Det medför så vitt jag förstår en ökad arbetsbelastning på den centrala organisationen, alltså utrikesdepartementet, där man väl i allt större utsträckning kommer att få hålla en viss reserv av tjänstemän som kan användas för att fullgöra alla dessa olika internationella uppdrag. Därvidlag uppstår den frågan, huruvida det är möjligt att i någon ytterligare mån beskära hjälpen på den yttre fronten för att kunna hålla denna reserv utan alltför stora kostnader. Det är i alla händelser ett av de problem som alldeles säkert kommer att sysselsätta den nu pågående utredningen.

Man får kanske också peka på att vår nuvarande sociallagstiftning har medfört en avsevärt ökad arbetsbelastning av administrativ art under det sista tiotalet år för en rad beskickningar och konsulat, inte minst dem som är förlagda till hamnstäder och har att göra med sjöfarten. Det är nya eller i alla händelser vidgade uppgifter som härigenom lagts på utrikesförvaltningen, och detta förhållande kommer att ha sina återverkningar på personalen och kostnaderna.

Vidare skulle jag vilja framhålla att befordringsgången inom utrikesförvaltningen för närvarande är långsammare än i så gott som alla andra statsdepartement. Detta förhållande beror i inte ringa utsträckning på att man har antagit ett mycket stort antal attachéer för att erhålla tillräcklig arbetskraft. Attachékåren inom utrikesförvaltningen — motsvarande amanuenserna i andra departement — är i själva verket förhållandevis mycket stor. Den långsamma befordringsgången kommer möjligen att medföra att man inte kan i tillräcklig utsträckning ta till vara det mycket goda personalmaterial som enligt min uppfattning nu finns bland de yngre kategorierna i utrikesförvaltningen. Olika förslag i syfte att råda bot på detta finns, förslag som enligt min mening inte skulle behöva medföra i varje fall någon större kostnadsökning, och jag uttrycker förhoppningen att problemet måtte

beaktas vid den nu pågående utredningen.

Statsrevisorerna har särskilt framhållit att avlöningssystemet för utrikesförvaltningens personal på främmande ort är onödigt komplicerat och att en reform är i högsta grad nödvändig. Jag hade på sin tid äran att vara ordförande i den kommission som föreslog den sista stora reformen på detta område — det var år 1938 — varigenom man försökte åstadkomma ett system med fasta löner för den utomlands tjänstgörande personalen, detta för att å ena sidan undvika godtycklighet och å andra sidan ge personalen en större säkerhetskänsla. Den reformen genomfördes vid en tidpunkt då man trodde sig kunna se fram mot en period med stabila valutaförhållanden, men hela reformen kullkastades i detta avseende genom de omstörtningar som följde av det andra världskriget och efterkrigstidens osäkra förhållanden på penningmarknaden. Härigenom har det extra tillägget, som fastställes år från år av Kungl. Maj:t, kommit att bli en oproportionerligt stor del av lönen. Jag skulle dock vilja för kammaren påpeka att den godtycklighet, som skenbart ligger i detta förhållande, i själva verket inte är så betydande. Detta extra prisutjämningsstillägg, som det kallas, fördelas nämligen på förslag av en mycket allsidigt sammansatt kommitté — den har två representanter för utrikesdepartementet och vidare ingår statssekreterarna i finans- och civildepartementen samt en representant vardera för näringslivet och LO. Därför tror jag att några större orättvisor i själva verket inte begås vid fördelningen av tilläggen. På vissa platser är det naturligtvis numera möjligt att i den fasta lönen inbaka en större andel av löneförmånerna än hittills, men i största delen av världen och för kanske de flesta posterna har man allt fortfarande att räkna med mycket starka och hastigt påkommande variationer i levnadskostnaderna, betingade av snabbt växlande valutaförhållanden. Så är i själva verket fallet i hela Sydamerika — särskilt i Brasilien

Om indragning av pressattachéjänsterna i Köpenhamn och Oslo

har växlingarna under de senaste åren varit mycket betydande — och förhållandet torde vara likartat i de flesta nytillkomna staterna.

Jag skulle i detta sammanhang också vilja med några ord beröra det anförande som nyss hölls av herr Svärd. Förhållandet mellan de nordiska länderna är givetvis sådant att våra ambassader i Köpenhamn och Oslo med årens lopp har fått en annan och mera begränsad uppgift när det gäller upprätthållandet av de rent politiska förbindelserna i länderna emellan. Vi vet alla att det är en mycket enkel sak för Sveriges utrikesminister att lyfta telefonluren och tala direkt med sina kolleger i Oslo eller Köpenhamn, och detsamma gäller väl övriga regeringsmedlemmar. Men å andra sidan är det allt fortfarande en rad rent administrativa uppgifter som måste fullgöras och som åvilar ambassaderna i kanske större utsträckning nu än tidigare. Skulle man avskaffa dem, är jag övertygad om att man i stället fick tillätta ett generalkonsulat med precis samma personal och till samma kostnader. Jag tror därför inte att det förslaget i och för sig har någon större räckvidd liksom inte heller att det skulle medföra några besparingar på budgeten.

Vad angår den högtidlighet som skulle särskilt föreligga på grund av denna representationsform är åtminstone mitt intryck att den i hög grad är på tillbakagång och att de umgängesformer som där förekommer i själva verket föga skiljer sig från umgängesformerna på andra områden.

Jag är ense med herr Svärd om att dessa pressattachéer såsom pressattachéer knappast längre fyller någon absolut speciell uppgift. Jag skulle således för min del inte ha något egentligt mot att ansluta mig till reservationen på denna punkt. Men det förefaller mig å andra sidan som om det är möjligt att man — om man avskaffar dessa pressattachéer, vilkas egentliga uppgift numera är att vara en sorts vanliga beskicknings-tjänstemän med vissa specialuppgifter — i så fall får ersätta dem med annan

personal, tillhörande karriären. Besparingen skulle då inte vara så stor.

Jag förutsätter att detta är ett av de problem, som kommer att undersökas av den nu pågående utredningen. Därför vill jag för ögonblicket inte ställa något yrkande på denna punkt.

Herr talman! Detta var uteslutande några randanmärkningar till den utredning, som för närvarande pågår.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr SÖDERBERG (s):

Herr talman! Herr Svärd talade om en undersökning bland tidningsmän i Danmark och Norge, men han har inte riktigt redovisat vad det är för tidningsmän han kommit i kontakt med. Därför vet vi inte hur representativ undersökningen är för den allmänna uppfattningen inom publicistkretsar i de två länderna. I varje fall vet vi att Publicistklubben i Sverige har en helt motsatt uppfattning. Den säger klart och tydligt ifrån, att den skulle betrakta en indragning av pressattachébefattningarna i Oslo och Köpenhamn som olycklig, särskilt i tider med planer på starkt vidgat nordiskt samarbete. Det framhålls också att en pressattaché med god utbildning inom pressen och med förståelse för olika massmedias krav på snabb och korrekt information enligt Publicistklubben bör finnas i alla de nordiska grannländerna.

Det är bl. a. detta, herr talman, liksom det uttalande som gjorts av Landsorganisationen som såväl departementschefen som statsutskottet har fastnat för när de anser, att man i nuvarande situation inte alls bör vidta den åtgärden att dra in dessa pressattachéjänster.

Därför ber jag också, herr talman, att få yrka bifall till statsutskottets förslag.

Herr PÅLSSON (cp):

Herr talman! Vid den punkt som nu behandlas har andre vice talmannen i denna kammare och jag antecknat en

Om indragning av pressattachétjänsterna i Köpenhamn och Oslo

blank reservation. Jag skall bara helt kort redovisa vad som ligger bakom denna blanka reservation.

Jag är ense med huvudreservationens talesman om att det här skulle föreligga möjlighet att göra en besparing. Vi menar att sedan institutionen med pressattachéer kom till har det ändå hänt åtskilligt när det gäller umgänget mellan de nordiska folken. Vi har ju Nordiska rådet och i övrigt helt andra möjligheter till umgänge. Passtvänet är borttaget, och det underlättar kontaktmöjligheterna mellan länderna både för tidsningsfolk och för andra människor. Det är därför svårt att bli övertygad om att det nu finns lika stort behov av pressattachéer som den gången institutionen tillkom.

Jag har emellertid inte kunnat biträda den reservationen, beroende på att det här gäller ett grannelagsförhållande, ett förhållande av den art som kan vara rätt känsligt. Vi har därför menat att det kanske vore en något från metod att helt enkelt bara avskaffa befattningarna utan vidare. Jag skulle för egen del helst ha sett en skrivning på den här punkten, i vilken man bitt Kungl. Maj:t ta upp en överläggning om avveckling av de ömsesidiga åtagandena med pressattachéer i Danmark och Norge. Departementschefen har emellertid kommit fram till helt andra resultat än vad jag har gjort. Han säger att det underlättade umgänget mellan folken inte alls har gjort de här tjänsterna överflödiga, utan enligt hans mening har det blivit så att denna omständighet påkallar tjänsternas bibehållande.

Under dessa förhållanden har jag ansett det ganska utsiktslöst med en skrivning som gick ut på en hemställan till Kungl. Maj:t att undersöka möjligheterna till en ömsesidig avveckling av dessa tjänster. Jag har, herr talman, likväl velat få till kammarens protokoll antecknade de synpunkter som ligger bakom den blanka reservationen och som jag i korthet har redovisat.

Det har tidigare erinrats om att förslaget kommit från den s. k. besparingsutredningen, vilken ju har utnyttjats på

litet olika sätt. I andra sammanhang drar man in attachéer som enligt min mening vore i hög grad behövliga, men i det här fallet bibehåller man dem. Det är väl inte större konst att sköta förbindelserna med Danmark och Norge på det här området, såvitt jag kan begripa, än vad det är att sköta upplysningen inom vårt eget land!

Jag har, herr talman, bara velat få dessa synpunkter antecknade. Jag har inget yrkande.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **UNDÉN**:

Herr talman! Jag ber att få säga några ord i anledning av herr Svärds yrkande om bifall till reservationen som går ut på indragning av pressattachébefattningarna i Köpenhamn och Oslo.

Det är klart att inga dylika befattningar är oersättliga. Man kan mycket väl tänka sig att vi har en vanlig diplomatisk tjänsteman som ägnar sig speciellt åt informationsuppgifter och sådant som har att göra med kulturellt samarbete mellan länderna, utställningar och varjehanda ting. Det följer åtskillig administration med dessa arbetsuppgifter, och det är värdefullt om en beskickningschef har en medarbetare som kan specialisera sig på en rad ärenden vilka ligger litet i periferien av beskickningens vanliga verksamhet.

Jag är alltså för min del övertygad om att om vi avskaffade dessa två pressattachébefattningar skulle detta bara leda till att vi fick ersätta dem med ett par diplomatiska tjänstemän.

Jag vill också stryka under att det inte är länge sedan dessa befattningar i Oslo och Köpenhamn inrättades. Pressattachébefattningen i Oslo tillkom 1946 och den i Köpenhamn 1947, och det skedde på grund av att man ansåg att det skulle vara av värde att ha specialattachéer för dessa uppgifter.

Nu säger herr Svärd att han talat med nordiska tidningsmän som förklarar att de skulle kunna klara sig utan att ha en svensk pressattaché att vända sig till.

Anslag till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete m. m.

Men pressattachéerna är ju inte avsedda för att stå främmande tidningsmän till tjänst i den meningen att dessa skulle vara beroende av de informationer de får från en pressattaché på en främmande beskickning.

För att visa hur våra egna beskickningschefer uppfattar saken skall jag be att få läsa upp vad beskickningschefen i Oslo har sagt i sitt remissyttrande. Han understryker att den väsentliga delen av pressattachéernas arbete ägnas åt fortlöpande kontakter med pressen och andra opinionsbildande kretsar i stationeringslandet, varvid på ett osökt sätt informationer kan förmedlas om svenska förhållanden, åtgärder och synpunkter. Omvänt ger dessa kontakter också värdefulla informationer om och bakgrundsbelysning till olika förhållanden i stationeringslandet. »Det är icke för mycket sagt att pressattachéen i detta ömsesidiga informationsutbyte intar något av en nyckelställning.» Hans erfarenhet är alltså sådan, och jag tror att man har anledning att fästa större vikt vid hans bedömande än vid vad en tillfälligt vald sagesman säger till herr Svärd.

Jag tror som sagt att dessa relativt nya befattningar har visat sig vara till nytta, och jag tror att det vore olyckligt och inte skulle leda till någon faktisk besparing om man droge in dem.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr talmannen jämlikt därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i den under behandling varande punkten hemställt samt vidare på bifall till utskottets hemställan med den ändring däri, som innefattades i den av fröken Andersson m. fl. vid punkten avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, efter att hava upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr Svärd begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad statsutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 3 punkten 1, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles utskottets hemställan med den ändring däri, som innefattas i den av fröken Andersson m. fl. vid punkten avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes omröstningen genom upresning; och befanns därvid, att flertalet röstade för ja-propositionen.

Punkterna 2—15

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 16**Anslag till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete m. m.**

Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen att till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 105 000 kronor.

Vidare hade i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Segerstedt-Wiberg m. fl.* (I: 87) och den andra inom andra kammaren av fru *Torbrink m. fl.* (II: 105), hemställts, att riksdagen under förevarande anslagsrubrik måtte anvisa ett från 15 000 kronor till 30 000 kronor ökat anslag till Svenska FN-förbundet.

Utskottet hade i den nu föredragna punkten av angivna orsaker hemställt, att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 87 och II: 105, till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 105 000 kronor.

Vid punkten hade reservation avgivits av herrar *Edström* och *Ståhl* samt fröken *Elmén*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort i viss angiven del hava

Anslag till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete m. m.
den lydelse, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 87 och II: 105, till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 118 000 kronor.

Herr EDSTRÖM (fp):

Herr talman! Alla känner vi till hur det internationella samarbetet har vuxit under senare år. Det är även det som mer än något annat gör oss hoppfulla beträffande framtiden trots pågående kallt krig och som gör att vi trots alla ovädersmoln ändock kan hoppas kunna undgå krig.

En fortsatt utveckling av detta såväl ekonomiska som sociala, kulturella och humanitära samarbete är, som jag ser det, en av vår tids allra viktigaste samhällseliga uppgifter. Det manifesterar mer än något annat folkens vilja till fred. Utvecklingen går ständigt framåt. Enbart sista året har i vårt land tillkommit ett par nya grenar av sådana internationella samhällsorganisationer. I och med denna tillväxt har emellertid resurserna för det svenska FN-förbundet att nöjaktigt tillgodose efterfrågan från olika ideella och andra organisationer om upplysning rörande olika former av FN:s verksamhet blivit alltmera otillräckliga. Förbundet har även understrukit vikten av att det årliga statsbidraget till dess verksamhet avsevärt höjs samt anhållit om en sådan höjning i år med 15 000 kronor.

Detta har departementschefen icke ansett sig kunna gå med på, och utskottsmajoriteten har följt honom. I motionerna I: 87 och II: 105 har man däremot hemställt om bifall till svenska FN-förbundets framställning som innebär att det årliga statsbidraget skulle uppräknas från 15 000 till 30 000 kronor. Reservanterna har samma uppfattning som motionärerna i sak men har nöjt sig med att — på grundval av skäl som angetts i motionen — hemställa att anslaget till upplysningsarbeten rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor skulle höjas med 13 000 kronor eller

från i propositionen angivna 105 000 kronor till 118 000 kronor.

När utskottets majoritet som skäl för sin avvisande hållning bl. a. anfört att en bättre samordning borde komma till stånd beträffande upplysningsverksamheten mellan på detta område arbetande organisationer kan man ju medge att detta delvis är riktigt. Men viktigt är därvidlag att erinra om att det här är staten som är den främsta orsaken till att detta icke redan skett. Den fastighet dit alla dessa organisationer skulle förläggas tillsammans med Svenska institutet m. fl. har ännu inte ställts till förfogande, och de olika organisationer, som det här är fråga om, lyder under olika departement. Det bättre samarbete som man här efterlyser, om det nu brister därvidlag, borde i allra första hand börja mellan departementen.

Det förtjänar även erinras om att Sverige i jämförelse med andra länder ger mycket små anslag för här ifrågavarande ändamål. Så har det norska FN-förbundet ett årligt statsanslag av 102 000 norska kronor, vilket motsvarar 76 000 svenska. Det finska FN-förbundet får omräknat i svenskt mynt cirka 30 000 kronor, och det danska förbundet har ett avsevärt högre statsanslag än det svenska. Detta är helt andra anslag än de 15 000 kronor som anses tillräckliga här i Sverige där man inte ansett sig kunna öka anslaget med en enda tusenlapp.

Under 1959 bildades inte mindre än sex nya lokalföreningar av svenska FN-förbundet, och nya planeras just nu i Borås, Falkenberg, Skara och Söderhamn. Det är en utomordentligt god och vederhäftig upplysningsverksamhet som bedrivs, det vet vi allesamman. Av synnerlig vikt är att även vi i vårt land inom breda befolkningskretsar sätter oss in i dessa viktiga frågor. Det är orsaken till att jag yrkar bifall till reservationen. Det rör sig om ett relativt litet belopp, 13 000 kronor, men det skulle betyda oerhört mycket för den praktiska verksamheten inom den organisation som det här är fråga om t. ex. för att expeditionen vid sidan av alla de dagliga lö-

Anslag till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete m. m.

pande göromålen och förfrågningarna även skall kunna verka vidare för bildandet av nya föreningar överallt i landet, för att sprida arbetet vidare och vidare, vilket som jag ser saken är oerhört viktigt. Därför yrkar jag bifall till reservationen.

Fru SEGERSTEDT-WIBERG (fp):

Herr talman! Jag ber först att få tacka utskottet för dess välvilliga skrivning och för dess förståelse för motionen. Jag tar skrivningen som ett tecken på att utskottet längre fram skall visa sin uppskattning även i mer konkreta former.

Som alla vet är det inte och kan det inte vara tal om något stort anslag. FN-förbundet måste arbeta huvudsakligen med frivilliga krafter. Förbundet vill inte arbeta annat än som en folklig rörelse, men behöver ett visst statligt stöd inte minst på grund av att det är en allmän åsikt att staten åtagit sig ansvar för upplysningsarbetet. Denna åsikt grundar sig inte så litet, herr talman, på det faktum att de svenska delegaterna i FN så ofta har gjort uttalanden om betydelsen av upplysningsarbetet. Två gånger 1958 och en gång 1959 medverkade de i beslut om ökad upplysning om FN:s arbete. Det är tyvärr så att det i Sverige råder ganska stor okunnighet om vad FN utråder och kan utträta och även om FN:s begränsning. Man märker det inte minst nu, när intresset ökar för hjälpen till de tekniskt underutvecklade länderna, ett intresse som bland annat tagit sig uttryck i ett flertal motioner i riksdagen och genom de stora aktioner som satts i gång av LO, TCO och KF, för att nämna några av de större.

Detta intresse kan få en felaktig inriktning om det inte bärs upp av kunskap om våra möjligheter, om förhållandena i de underutvecklade länderna och om det sätt varpå man bäst hjälper. Det har visat sig att okunnighet på detta område kan bli ödesdiger.

Men det gäller inte bara att sprida kunskap om hjälpbehovet ute i världen. Det gäller också att skingra okunnigheten om det arbete — politiskt och på

andra områden — som bedrivs inom FN. Då hans excellens utrikesministern i höstas höll ett stort tal i FN som blev uppmärksammat där, väckte det mycket ringa uppmärksamhet i Sverige. Varför? Jo, därför att det svenska folket känner mycket litet till de problem, som han berörde. Nog borde det vara en tillfredsställelse för utrikesministern, när han framträder i FN, att veta med sig att det finns en kunnig och intresserad svensk opinion, liksom det väl också bör kunna ge en viss styrka åt de kammarledamöter, som reser ut och agerar som svenska delegater, att veta att de bakom sig har en väl orienterad opinion, inte en diffus välvillighet.

Intresset finns som sagt. Det kan intygas av vem som helst som har arbetat för upplysning om FN och talat ute i landet i dessa frågor. Men samtidigt kan den som gjort detta inte vara okunnig om att det behövs en saklig upplysning på alla områden, i år exempelvis också om världsflyktningåret och dess syfte.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till reservationen.

I detta anförande instämde herr *Branting* (s), fru *Hamrin-Thorell* (fp), herr *Bengtson* (cp) och fru *Svenson* (cp).

Herr SÖDERBERG (s):

Herr talman! Statsutskottet är mer än väl medvetet om behovet av upplysning när det gäller FN-verksamheten och utrikespolitiska frågor över huvud taget och är också medvetet om att de utrikespolitiska frågorna inte väcker det intresse som de borde väcka i vårt land. Men när vi i utskottet trots detta inte har velat vara med om att yrka bifall till motionerna, beror det helt enkelt på att det är inte mindre än sju olika organisationer som får del av detta anslag. Utskottet har i detta ärende haft föredragning av professor Hilding Eek, som är ordförande i Utrikespolitiska institutet och knuten till Svenska FN-förbundet. Det har för utskottet stått tämligen klart, att här bedrivs ett dubbelarbete och att det finns all anledning att ändra på förhållandena.

Anslag till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete m. m.

Det är ju inte bara svenska FN-förbundet, som begärt ökade anslag. De sju organisationerna på detta område har över lag begärt förhöjda anslag, men endast för Utrikespolitiska institutet föreslås en ökning, nämligen med 5 000 kronor.

Organisationernas förnämsta uppgift är ju att skaffa föreläsare och i viss mån förmedla upplysningsmaterial. När det gäller föreläsningens verksamhet — som väl herr Edström närmast tänkte på, när han yttrade att den löd under flera departement — finns ju flera möjligheter att få bidrag.

Vad det här gäller är som sagt närmast att förmedla föreläsarna. Avsikten med ökningen av anslaget med 15 000 kronor till FN-förbundet är att förbundet skall kunna anställa ytterligare en man. Vi har ansett, att innan man anställer ytterligare folk bör man pröva, om inte verksamheten kan samordnas på ett bättre sätt än som hittills har skett. Denna uppfattning delades också av professor Eek, som lämnade den upplysningen, att man på allt sätt försöker att så snart som möjligt få till stånd gemensamma lokaler, så att verksamheten kan samordnas.

Vi finner det väsentligt att man på detta sätt först försöker effektivisera upplysningsverksamheten, innan ytterligare anslag beviljas.

Herr talman! Med dessa ord ber jag att få yrka bifall till statsutskottets förslag.

Fru **SEGERSTEDT-WIBERG** (fp) kort genmäle:

Herr talman! Det är nog att alltför mycket förenkla och ge en felaktig uppfattning om förbundets verksamhet, om man gör gällande att denna enbart skulle avse att erbjuda föreläsare samt att det nu gäller att anställa ytterligare en person. Det är inte så enkelt, att man bara förmedlar föreläsare, det gäller inte minst att genom kursverksamhet söka få fram kunniga föreläsare. Det finns inte tillräckligt många, som känner till FN:s arbete tillräckligt för att skickas ut att tala om verksamheten, vilken som be-

kant Utrikespolitiska institutet inte kan ägna större uppmärksamhet. Det gäller inte heller att anställa ytterligare personal utan att skaffa fram mer material, att bilda nya lokalföreningar och att över huvud taget sprida kunskap om FN. Det är ett betydligt större arbete som krävs än som här har skildrats.

Herr **DAHL** (s):

Herr talman! Det är klart att man kan föra det resonemang, som utskottets talesman här gjorde, och det finns naturligtvis också på sitt sätt fog för resonemanget. Men å andra sidan kan man inte komma ifrån att det föreligger ett verkligt behov av att ute bland folket vinna en förankring för vad som sker på de internationella topparna. Jag har personligen en känsla av att många av de organisationer, som bär så stora idéer i skölden, inte betyder mer för folk i allmänhet än de bokstäver, som brukar användas som beteckning: FN, UNESCO, OEEC m. m. Det finns ingen förståelse för vilken oerhörd betydelse dessa organisationer och deras idéer i verkligheten har.

Jag tror för min del att det ligger en fara i att det förhåller sig på detta sätt, ty det räcker inte i det internationella samarbetet med toppmöten och med att statscheferna far som skottspolar mellan varandras huvudstäder för att besöka varandra och diskutera frågor av olika slag. Det räcker inte heller med att staternas representanter träffas i FN-palatset och diskuterar. Det är klart, att detta är nödvändigt, och ingen riktar någon kritik däremot, och anser att det är någonting onödigt. Men det som enligt min uppfattning är absolut nödvändigt, om vi över huvud taget skall tänka oss en framtid i fred, är att det ute hos människorna finns förståelse för det internationella samarbetet och kunskap om vad det hela gäller och vad det går ut på. Det är sådant arbete, som FN-föreningarna utför, som jag anser vara kolossalt värdefullt och som borde vinnna både utrikesministerns och alla internationellt och fredligt intresserade

Anslag till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete m. m.

människors bifall, nämligen att enkla människor ute på skilda platser gör en insats för att där skapa förståelse för de stora problem, på vilka mänsklighetens öde hänger.

Det kan väl inte vara för mycket begärt att man — såsom i reservationen föreslås — offrar några futtiga tusenlappar, när vi skickar i väg människor i uppdrag på olika håll och kanter, i vilka fall varje person kostar tusentals kronor. Att då tveka inför dessa tusenlappar, när det gäller att skapa förståelse ute hos folk för de stora idéerna och de stora planerna, det tycker jag är nästan futtigt. Utrikesministern har ju i en debatt — som fru Segerstedt-Wiberg nyss påpekade — klagat över, att det ute hos folk inte fanns den resonans för utrikespolitiken, som man skulle önska sig i ett skede av mänsklighetens historia, då allsammans hänger på de internationella frågornas fredliga lösning.

Detta påpekande är riktigt. För den, som ute i det dagliga livet och ute på möten träffar människor står det klart, att det bland dem inte finns något som helst intresse för utrikespolitiken. Men det är nödvändigt att skapa detta intresse, om vi över huvud taget vill se hän mot en framtid, som ger andra perspektiv än dem vi hittills varit vana vid.

Jag tycker därför, att det skulle vara nästan genant, om Sveriges riksdag skulle undandra dem, som verkar för att sprida kunskap och upplysning om FN, en av de främsta organisationer vi har för att trygga fred och frihet bland folken, det ynkliga anslag som yrkandet i reservationen har stannat för och som jag yrkar bifall till.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till vad utskottet i den nu ifrågavarande punkten hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid punkten avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig anse denna pro-

position vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Edström* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad statsutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 3 punkten 16, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid punkten avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes till en början omröstning genom uppresning.

Då herr talmannen fann tvekan kunna råda angående omröstningens resultat, verkställdes härefter votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 78;

Nej — 42.

Därjämte hade 5 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

Punkterna 17—19

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 20

Lades till handlingarna.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under tolfte huvudtiteln, avseende anslagen inom civildepartementets verksamhetsområde.

Punkterna 1—19

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 20

Lades till handlingarna.

Om uppförande av kanslibyggnad för beskickningen i Washington — Ang. skattskyldigheten för medlem av konungahuset

Föredrogs ånyo och företogs punktvist till avgörande statsutskottets utlåtande nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, i vad avser utrikesdepartementets verksamhetsområde.

Punkten 1

Om uppförande av kanslibyggnad för beskickningen i Washington

I förevarande punkt hade utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag, hemställt, att riksdagen måtte till Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 2 140 000 kronor.

Herr **BOHEMAN** (fp):

Herr talman! I anslutning till denna punkt skulle jag bara vilja säga att jag tycker, att på senare tider en viss onödig lyx inträtt vid inrättande av kansli-lokalerna på våra beskickningar utomlands. Pretentionerna har stigit i det avseendet i en takt som jag för min del finner onödig.

I denna punkt anmäls från departementschefen, att vid beskickningen i Washington erfordras nya kansli-lokaler. Jag vill av personlig erfarenhet omvittna, att enligt min uppfattning duger de nuvarande i tio år till. Att här engagera sig för ett nybygge, som säkerligen skulle kosta mellan 2 och 3 miljoner kronor, är onödigt.

Det föreligger inget förslag härom i år, men ett förslag väntas, och därför har jag till protokollet velat anföra denna synpunkt.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt.

Punkterna 2 och 3

Vad utskottet hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av statsutskottets utlåtande nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1960/61, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Ang. skattskyldigheten för medlem av konungahuset

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 6, i anledning av väckt motion rörande skattskyldigheten för medlem av konungahuset.

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 46, av herr *Johansson* i Stockholm och herr *Nilsson* i Gävle, hade hemställts, att riksdagen måtte i princip uttala sig för att konungahusets skattefrihet borde upphöra och i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag i denna riktning.

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet på anförda skäl hemställt, att motionen II: 46 av herr *Johansson* i Stockholm och herr *Nilsson* i Gävle rörande skattskyldigheten för medlem av konungahuset icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr **ÖHMAN** (k):

Herr talman! Som pålitlig motståndare till det monarkistiska styrelseskicket ber jag få yrka bifall till motion nr 46 i andra kammaren, som innebär förslag om skrivelse till regeringen med innehåll, att riksdagen i princip uttalar sig för att kungahusets skattefrihet skall upphöra.

Herr **ERICSSON, JOHN**, (s):

Herr talman! Med hänvisning till den motivering, som anføres i utskottets betänkande, hemställer jag om bifall till utskottets förslag.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjordes enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först

Ang. vidgade rabatter för folkpensionärers resor på statens järnvägar — Ang. riksdagens sammanträdestider samt påskferier

på bifall till vad utskottet i det nu ifrågavarande betänkandet hemställt samt vidare på bifall till den i ämnet väckta motionen; och förklarades den förra propositionen, vilken förnyades, vara med övervägande ja besvarad.

Vid förnyad föredragning av bevillningsutskottets betänkande nr 9, i anledning av väckta motioner angående rätt för skogsägare, som anlagt skogsbilväg, att vid inkomsttaxeringen åtnjuta avdrag för kostnaderna härför, bifölls vad utskottet i detta betänkande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av bankoutskottets utlåtande nr 4, i anledning av väckt motion om riksdagsförfattningars intagande i Svensk författningssamling, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning av första lagutskottets utlåtande nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kriminalstatistiken, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av tredje lagutskottets utlåtande nr 3, i anledning av motioner om ändring av 14 § folkbokföringsförordningen, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Ang. vidgade rabatter för folkpensionärers resor på statens järnvägar

Föredrogs ånyo allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av väckta motioner om utvidgning av rabattbestämmelserna för folkpensionärers resor på statens järnvägar.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I:2, av herr *Johansson, Anders*, och II: 4, av herrar *Carlsson* i Huskvarna och *Hamrin*, hade föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle hemstäl-

la om undersökning av möjligheterna för en mera generös och permanent utvidgning av rabattbestämmelserna för folkpensionärerna vid resor på SJ.

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet på åberopade grunder hemställt, att de likalydande motionerna I: 2 och II:4 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr **PERSSON, HELMER**, (k):

Herr talman! Allmänna beredningsutskottet har här avgivit ett utlåtande i anledning av två motioner, som yrkar på bättre villkor för pensionärerna när det gäller resor på statens järnvägar. Det är inte våra motioner, men jag vill erinra om att vi tidigare motionerat i samma riktning. När nu icke motionärerna yrkat bifall till dessa i mitt tycke fina motioner, skall jag be att få yrka att de bifalles av kammaren.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i avseende på det under behandling varande utlåtandet endast yrkats, av herr *Persson, Helmer*, att kammaren skulle bifalla de i ämnet väckta motionerna.

Sedermåra gjordes propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu föredragna utlåtandet hemställt samt vidare enligt herr *Helmer Perssons* yrkande; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Ang. riksdagens sammanträdestider samt påskferier

Herr **TALMANNEN** anförde:

Jag ber att få lämna ett meddelande beträffande plena i fortsättningen samt beträffande påskferierna.

Bordläggningsplenum hålles nu på fredag kl. 14.00.

I nästa vecka hålles plena tisdagen den 1 mars kl. 16.00, onsdagen den 2 mars kl. 14.00 och fredagen den 4 mars kl. 14.00 — arbetsplenum endast på ons-

Ang. riksdagens sammanträdestider samt påskferier

dagen och bordläggningsplena på tisdag och fredag.

I fortsättningen under mars månad kommer, därest intet oförutsett inträffar, plena att hållas tisdagar kl. 16.00, onsdagar kl. 10.00 eller 14.00 samt fredagar kl. 14.00. Endast onsdagsplena beräknas bli arbetsplena; möjligen kan det bli nödvändigt att vid något tillfälle under mars månad hålla arbetsplenium även fredag.

Sista plenum före påsk hålles fredagen den 8 april eller, om så visar sig erforderligt, lördagen den 9 april.

Första plenum efter påsk hålles onsdagen den 20 april kl. 14.00. Sistnämnda dag kommer eventuellt gemensamma

omröstningar att äga rum. I övrigt avses detta plenum icke bli arbetsplenium. Fredagen den 22 april hålles däremot arbetsplenium.

Anmäldes och bordlades Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade proposition nr 54, med förslag till kungörelse om ändring i livsmedelsstadgan den 21 december 1951 (nr 824).

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 15.44.

In fidem
K.-G. Lindelöw